Թ. ՏԱՐԻ ՇԱԲԱԹ 30 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1906 ԹԻՒ 864

ՇԱՐԺՈՒՄ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Отговорникъ: СТЕПАНЪ КАНАРЯНЪ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուլկարիոյ համար տարեկան 12 ֆր.
վեցամսեայ 7 «
Արտասահմանի համար տարեկան 15 ֆր.
վեցամսեայ 8 «
Ամերիկայի համար տարեկան 3 տլ.
վեցամսեայ 1.50 «

Ծանուցման տողը առաջին երեսին համար 40 սանթիմ իսկ վերջին երեսին համար 20 սանթիմ է. Երեքէն աւելի անգամներու համար 20 0/0 զեղչ կըլլայ:

—o—

Վաճառքի համար ձեռքէ 10 սանթիմ է

Նամակ եւ դրամ ղրկել խմբագրութեան հասցէին

Редакция на вѣстникъ "Шаржумъ" Варна

Redaction du journal „Charjoum» Varna (Bulgarie)

—o—

Պուլկարիոյ համար ձեռքէ 15 ՍԱՆԹԻՄ

Արտասահմանի համար ձեռքէ 20 ՍԱՆԹԻՄ

—o—

Գրութիւնք ետ չեն տրուիր

«ՇԱՐԺՈՒՄ»Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԳՐՈՒՈՂԸ ԲԱԺՆԵԳԻՆԸ ՊԷՏՔ Է ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԷ

ՏՈՔԹ. Ն. ՍՕԹԻՐՕՖ

Վիրաբոյժ – Ծննդաբարձ

Վառնա Մարիա-Լուիզա, փողոց. թիւ 8 (Զինուորական քլիւպի մօտ)

Հիւանդ կընդունի ժամը 2—4 կէսօրէ վերջ.

4—5

«ՑԴՍ ՏԱՐԻ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ»

Արդէն այս անունով բրօշիւրը յանձնված է տպագրութեան.

Բրօշիւրի նպատակն է, առանց խմբագրի Դաշնակցութիւնը մէջ տեղ գնել իր իսկութեամբը և միևնոյն ժամանակ փաստել թէ իմ պայքարը սկսված է շատ հին ժամանակից և վերջերս միայն սուր կերպարանք ընդունեց. Բնական է որ բրօշիւրի մէջ փաստող դօկիւմանները մեծ տեղ պիտի գրաւեն.

Բրօշիւրի գինը տպագրութիւնից վերջ 3 ֆրանկ է լինելու, իսկ բաժանորդ գրվողի համար 2.50 ֆր.

Դիմել «Շարժում»ի Խմբագրութեան

ՀԱՅ ԴԵՂԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ս. Գանարեան եւ Ընկ.

Սոլանոքա փողոց (Պալըգ բազար(թիւ 524 Ա. ուչասթքին ճիշտ տակը

Նոր բացուած այս դեղավաճառատանս մէջ կը գտնուին մաքուր եւ առաջնակարգ դեղերու մեծաքանակ մթերքէ զատ թարմ հանքային ջուրեր, եւրոպական ամէն տեսակ էսքէսիալիսթէներ, բժշկական անօթներ, քաուչուքի ապրանաց վերաբերեալ բոլոր առարկաներ, իրիկաթէօրներ, պիպերօններ, ջերմաչափներ եւն եւն

Ասոնցմէ զատ կը գտնուի նաեւ սւսանկարչութեան, ոսկերչութեան եւ առհասարակ արհեստի վերաբերեալ քիմիական մաքուր բաղադրութիւններ,

Թարմ եւ անարատ Նորվէկիայի ձկան իւղ

Ծարգ դեղերու աղութենէն դժգո- հութիւն յայտնողները կը բաւէ որ ուրիշ տեղէ մը գնուած ընելէ առաջ անգամ մը դիմեն նոր դեղավաճառատունս, ուր ապահովաբար պիտի գտնեն գներու աժանութեան հետ դեղերու ընտրելագոյնը,

Շրջակայ քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ դեղերու կրկնավաճառումով զբաղող խանութպաններու համար մասնաւոր զեղչ:

Ցանձնարարութիւնք փութով եւ ճշդութեամբ կը գործադրուին.

1906—1907

Երկու օրից Նոր Տարի է. անցեալ տարին շատ նշանակալից եղաւ ամբողջ հայութեան համար. Տաճիկահայութեան կեանքում ոչ մի փոփոխութիւն չը նկատվեց դէպի լաւը, ընդհակառակը կացութիւնը աւելի վատթարացաւ, և շատ նահանգներում հայերի դժբախտութեան վրա աւելացել է սովը և զօրացել դաղթականութեան հոսանքը... Եռութիւնն էլ օգնում է Սուլթանին հայաջինջ քաղաքականութեան մէջ.

Մխիթարական երեւոյթը այն է, գոնէ ըստ երեւոյթին, որ յեղափոխական մամուլը կուսակցութիւնների համերաշխ գործունէութեան խնդիրը մէջ տեղ գրեց. Իմեծ զայմանս աշխարհի, ամենազօրաւոր, ամենակարող, ամենամոլի և բոլոր հայ յեղափոխական տարրերին իր մէջ միայն ձուլելու որոշում և յաւակնութիւն ունեցող Դաշնակցութեան օրգանները այժմ զանքուրին այդ կոչին, ու այսօր «Ձայն Հայրենեաց» և «Հայրենիք», Հնչակ, Դրօշակ և Ազատ Խեմ հրապարակով պատրաստութիւններ են տեսնում գրկախառնվելու. Դաշնակցութեան ներկայ համեստութիւնը հասկանալի է. «ամբողջ Կովկասը մերն է» բռռացող Վառմեաները այսօր տեսնում են որ Կովկասը այլեւս «հրաժարիմք ի սատանայէ» է ուզզում Դաշնակցութեան հասցէին և համերաշխութեան կոչի հանդէպ անտարբեր գտնվելը նշանակում է ծանր դեբեղմանաքար դնել Դաշնակցութեան վրա.

Այսպէս թէ այնպէս. ցանկանք որ համերաշխութիւնը իրօք տեղի ունենայ, որովհետեւ տաճկահայ դատը առանց իր յեղափոխական զաւակների համերաշխութեան ոչ մի դրական արդիւնք չը պէտք է տայ, ընդհակառակը միայն վնաս... Ուրեմն մաղթենք որ գալիք տարու դաշնակցական, հին և նոր հնչակեան գործիչները համերաշխութեան անքակտելի կապերով կապված թողնեն արտասահմանը և մտնեն երկիրը ապրելու և գործելու այն ժողովրդի հետ, որի բարօրութիւնը ստեղծելու համար են երեւան եկել, և որին անիծում, մեղադրում են դադթելու և թուլութեան մէջ.

Այո, դժւար է երկրում ապրել և գործելը. բայց յեղափոխականների համար այդ դժւարութիւնները գոյութիւն չը պէտք է ունենան, մանաւանդ վերջապէս ըմբռնելու են թէ երկրից հեռու ապրել, յեղափոխական ճառեր արտասանել ու դժւարութիւնների չը դիմացող և գաղթող հային անիծելը ոչ թէ յեղափոխականութիւն է այլ բացարձակ չարլատանութիւն.

Համերաշխացած յեղափոխականները երկրում պէտք է զբաղվեն, ոչ հատու կտուր ռումբեր պայթեցնելու, ոչ հրոսախմբեր անցնելու և ոչ ցոյցեր կազմակերպելու, այլ ժողովրդին ինքնապաշտպանութեան պատրաստելու համար, որը յարմար պարագային կարող է և ըմբոստութեան դրօշը բարձրացնել, եթէ երբ և իցէ ներկայանայ այդպիսի մի յարմար պարագայ ջախջախված, նիւթապէս բոլորովին ընկած և դիւանագիտական խաղերի գործիք լինելու վիճակված տաճկահային..

⁂

Կովկասահայութեան կեանքի մէջ աւելի խոշոր և նշանակելի երեւոյթներ տեղի ունեցան անցնող տարվան մէջ. Առաջինը էջմիածնի համագումարն էր որ վէրօյի յանդուգն շնորհիւ անտակտ դաշնակցական շէֆերի թափազեօզութեան. երկրորդ խոշոր երեւոյթը եղաւ կովկասեան հայ մամուլի քննադատական դիրքը դէպի Դաշնակցութիւնը.

Այդ խիստ քննադատութեան շնորհիւ դաշնակցութիւնը երեւան եկաւ իր իսկական կերպարանքով և տաճկահայ դատը խիստ անալիզի ենթարկվելով որոշվեց կովկասահայի բռնելիք դիրքը դէպի այդ դատը. Պարզ է թէ այսուհետեւ կովկասահայը տաճկահայ դատին կօգնէ միայն այն ճամբով, ձեւով և չափով որ իրօք կարողանայ օգտակար լինել իր տաճկահայ եղբայրների դժոխային կացութիւնը բարելաւելուն.

Յեղափոխական առասպելները ստեղծված դաշնակցութեան վարձկան օրգանների և գործիչների միջոցով օգը ցնդեցին և կովկասահայից այլ եւս անկարելի է դրամական օգնութիւն ստանալ զանազան խմբեր անցնելու և ցոյցեր կազմակերպելու համար, որոնց վնասակարութիւնը ապացուցված էր դեռ տաս տարի առաջ.

Ուրեմն մաղթենք որ կովկասահայը այսուհետեւ գիտակցօրէն օգտակար հանդիսանայ Մասիսի միւս կողմում տանջվող իր եղբայրներին որոնք դժոխային տանջանքների բոլոր տեսակները վայելեցին և դեռ վայելում են թուրքերի ձեռքից մասամբ իրենց ազատարար հրեշտակներ ներկայացողների անմիտ եռանդի և տհաս գործունէութեան շնորհիւ.

⁂

Հայ գաղութները Ամերիկայում, Բալկաններում և Եգիպտոսում կենսական նորութիւններ չունեցան.

Այդ գաղութների կեանքն է յեղափոխական լարաններ, որոնց մէջ գիտակցութիւն զարթեցնելու ոչ մի բան կայ. ներկայացումներ, դաշտահանդէսներ բոլորը յեղափոխութեան անունով հանգանակութիւններ, որոնք ծախսվում են միշտ երկրից դուրս, անթիւ գործիչներին, ներկայացուցիչների, թերթերի և հրատարակութիւնների վա... Վերջապէս մի քիչ էլ թղթական վարժապետական և առաջնորդական խնդիրներ...

Այդ խեղճ, հայրենիքից հեռու գաղութների գիտակցութիւնը իրօք բարձրացնելու համար ոչ մի գրական ձեռնարկ. հաշիշ միայն տրվում. հաշիշ դիւրութեամբ փող կորզելու համար.

Մաղթենք որ յեղափոխականների համերաշխութիւնը իր բարերար ազդեցութիւնը ունենայ և այդ գաղութների վրա, նոր Դարում։

ՎԱՐԴՈ

ՌՈՒՍՃՈՒՔԻ «ԱՐԱՔՍ»

Մենք շատ անգամներ գովեստ լրսած էինք Ռուսճուքի «Արաքս» նուագախմբի մասին. բայց բախտը չէինք ունեցած լսել զայն. որուն տարիէ մը ի վեր հետաքրքրուած կսպասէինք։

Նախապէս եղած կարգադրութեան մը հաւանայն, ամսոյս 24ի երեկոյեան կառախումբով տեղս հասաւ նուագախումբը՝ իր 23 անդամներով եւ իր յարգելի Բարէյլ–Մայսթոր Ֆ. Շարասի հետ. եւ 25ի երեկոյեան այսինքն պուլկարաց ծննդի առաջի գիշերը նուագահանդէս մը սարքեց «Բրօշէքի» նորակառոյց սրահի մէջ, որը կրնամ ըսել թէ փայլուն անցաւ։

Ժամը 9ին արդէն սրահը պէտք եղած չափով լեցուած էր. ու հանդիսականները հետաքրքրութեամբ կրսպասէին վարագոյրը բացուելուն. ներկաներուն մէջ կը տեսնուէին ամէն դասակարգի պատկանող անձնաւորութիւններ. հայ թէ պուլկար. բայց խումբի անդամներէն մէկ պատրոնին ուշանալուն պատճառաւ չը կարողացան ճիշտ 9ին սկսիլ։ Հետեւաբար ժամը 9 ու կէսին վարագոյրը բացուելով իրենց խմբի պաշտօնական «Արաքսի քայլերդով (որը Պարոն Շարասի հեղինակութիւնն է) հանդէսը սկսաւ, եւ յաջորդաբար նուագեցին Մարթա օբեռան, որը յաջող անցաւ. այս կարգիններէն է «Թրավիաթայը, Խրվաթսքա քօլօն, Կարավանը եւ մէկ քանի ուրիշ կը տարներ - որով քանիցս որոտընդոստ ծափեր խլեցին ներկաներէն։

Միայն տհաճոյ երեւցաւ քառթավաճառութիւնը, որ ներկաներուն վրայ շատ գէշ ազդեցութիւն ըրաւ. եւ միայնգամայն անպատուաբեր ալ էր նուագախմբին. քանի որ այդ միայն «վառիլթէնելու մէջ սրէնք դարձած է։

Շիտակը ըսելով գովելի է Ռուսճուքի երիտասարդաց եռանդը որ կուզեն եւ միշտ ալ փափագող են ինչպէս կերեւի գեղարուեստով հետաքրքրել հայ երիտասարդները ու այդ պատճառաւ ալ ահագին ծախքերու ենթարկուած են։

Մենք Վառնացիներս ալ ունինք երեք հատ նուագախմբեր, «Սոխակ», «Փողթան» եւ "Արաքս» եթէ այս երեքը իրարու մօտ բերենք կրկին բան մը դուրս չիգար. պատճառը. պատճառը շատ պարզ է։ Կարգ մը պարոններ ...ուհիներու զգլխիչ շոյեանքներէն շլմորած, նոյնիսկ իրենց գոյութիւն անգամ մոռցած են, մաս մըն ալ ունինք «ջոջերուն հովեր առնողներ որոնք անպատուաբեր կը նկատեն այդպիսի ձեռնարկներու մէջ գտնուիլ. քննադատներ ալ չեն պակսիր մեր մէջ, բայց իրենց մաը մոխիրը չեն թափիր. ըսել է թէ ասոնցմէ ալ իւղ չելլեր։ Հա՛ մոռցայ լսել՝ պակաս չեն նաեւ կուսակցամոլները որոնք չեն ուզեր գիտնալ ու տեսնալ այն բանը որ իրենց կուսակցութեան չը վերաբերիր ու դեռ չատե՛ր խաղամոլներ, գինեմոլներ. եթէ ասոնց բոլորն ալ հաշուելու ելլենք պէտք է մէկ քանի օր առաջ սկսինք հաշուել որպէս զի մոռցուածներ չգտնուին։

Այս ամթիւ Ռուսճուքի երիտասարդութիւնը մեզի օրինակ ունենալով, քիչ մը զգաստանանք. ու մէկ սեղանի շուրջ հաւաքուելով տեսնանք թէ ինչ բաներ ունինք պակաս, քանի որ իբր հայ անհատ հաւասարապէս ամէնքիս ալ վրայ պարտք կը

վառարանի առջեւ նոտած է մեր բարեկամ Սուրէնը. Նրա ծնկների վրա՝ խաղալուց յոգնած, հանգստանում է երեք չորս տարեկան կարմրաթուշիկ, առատ մազերի փնջերը ճակատին շաղ ընկած մանչ երեխան Սուրէնը մերթ դիտում է զաւակին, մերթ վառարանում պարող բոցերը, որոնք այլանդակ ձեւեր են ստանում վառարանի մէջ սողոսկած մրրիկի յորձանքներից։

— Վերջանում է եւ այս տարին, մտածում է Սուրէնը, զնում է միանալու նախորդ ծիգ տարիներին... այսօր հիսաթափումների մի խոշոր գումար կայ առջեւս... սապո՛ի պղպջակների նման ցնդած հանրային բարօրութեան համար ունեցած երազների մի կոյտ. որոնց ամեն մէկի իրականացնելու համար ահագին ուժեր են սպառվել եւ դեռ պէտք է

ծանրանայ, որը մինչեւ օրս երեսի վրայ ձգած ենք։

Կը լսենք թէ «Արաքսը» ներկայացման զուտ արդիւնքը Վառնայի ազգաստախնամին թողած է մօտաւորապէս 100 ֆրանք մը։

Շաւս

Վառնա, 27 դեկ. 1906

ԱՍՏՈՒԱԾ ՄԱՐԴՈՒ ՎԵՐՋԸ

ՇՈՒՐԻ ԱՆԻ

Ես մի կին էի ճանաչում, մի շատ հարուստ կին, որը հայրենական ահագին կարողութեան միակ ժառանգն էր։ Բայց նա բացի հարուստ լինելուց եւ իր ապրած քաղաքում նաեւ առաջին գեղեցկուհին էր համարում։ Հէնդ այդ երկու հանգամանքների համար էլ նա սաստիկ սիրուած էր իր շրջապատից. ամենքն էլ նրան յարգում, սիրում, գուրգուրում եւ երես էին տալիս։ Թէեւ նրա բնաւորութեան մէջ մի քանի նի շատ այլանդակ ու անհամակրելի գծեր կային, բայց նրա գեղեցկութիւնն ու հարստութիւնը ամէն բան մոռանալ էր տալիս եւ մարդիկ մեծ ներողամտութեամբ էին վերաբերվում նրան։ Սակայն Դաշան, (այդպէս թող անուանենք այդ կնոջ անունը, որ ես մոռացել եմ) չկարողանալով ըստ արժանոյն գնահատել իրան շրջապատողների անկեղծ զգացումները.—ինչպէ՞ս այդ յաճախ է պատահում կեանքի մէջ.—գնալով աւելի ու աւելի չփացաւ, գոռոզացաւ եւ սկսեց իր անաւելի ու անհամ կապրիզներով սաստիկ ձանձրացնել նրանց։ Այդ հանգամանքի շնորհով Դաշայի ծանօթներից շատերը հետզհետէ սկսեցին կտրել իրանց յարաբերութիւնները նրա հետ եւ երես դարձնել նրանից. Այդ բանը նկատելով Դաշան, իհարկէ մեծ ցաւ ըզգաց իր սրտում, բայց եւ այնպէս նա այլեւս անկարող էր իր սաստիկ կարգացած կապրիզների վրայ իշխել ու սանձ դնել իր կրքերին։ Ի լրումն այդ դժբախտութեան, 50 տարեկան հասակում Դաշան ծաղիկ հանեց եւ բոլորովին այլանդակ կերպարանք ստացաւ, իսկ դա իհարկէ, պակաս չը նպաստեց, որ նրա ծանօթների ու շրջապատողների թիւն էլ աւելի նուազէր։

Բայց դրանով էլ չը վերջացաւ Դաշայի դժբաղդութիւնը։ Ծաղիկի՞ հետեւանքն էր արդեօք, թէ մի այլ հիւանդութեան,—այդ ոչ ոք չիմացաւ,—միայն թէ նա մի շատ աննօրմալ եւ կիսապսիխոպատ դրութեան մէջ ընկաւ, որ եւ՝ առիթ տուեց նրա մօտիկ բարեկամներին ու ազգականներին Դաշայի վրայ դատարանի միջոցով խնամակալութիւն հաստատել, որը պէտք է նրա հարստութեան ու բոլոր գործերի վրայ հսկէր, որպէս զի Դաշան մի որ եւ է յիմարութիւն ու խենդութիւն չանի։

Աննօրմալ ու մանաւանդ մեծ ժառանգութիւն ունեցողի վրայ խնամակալութիւն հաստատելը, ինչպէս գիտէք, մի շատ սովորական բան է։ Բայց եռ հէնց այդ Դաշային յիշեցի երբ տեղեկացայ այն ժողովի մասին, որ ամսոյս 3ին, կիրակի, տեղի էր ունեցել եւ ուր որոշուել է քննիչ մասնաժողովներ հաստատել Դաշնակցութեան ձեռքով կատարուած «կեղեքումների, հարստահարութիւնների ու ոճիրների» ընդհանուր քննութիւն կատարել եւ մի մշտական բիւրօ հաստատել Դաշնակցութեան արարքները կօնտրոլի տակ առնելու համար...

Դաշնակցութիւնն էլ Դաշայի օրին ընկաւ վերջապէս, մտածեցի ես։ Եւ իսկապէս, որպիսի ճակատագրական նմանութիւն։ Ախր դեռ հազիւ մի տարի է անցել այն օրից, երբ Դաշնակցութիւնն էլ Դաշայի նման հասարակութեան աղն ու ծաղիկն էր համարում. ամենքի գուրգուրանքի ու փայփայանքի առարկան էր եւ բոլորն էլ նրա անուանումն էին երգում ու նրա բոլոր կապրիզները մեծահոգութեամբ տանում. իսկ այսօ՞ր։

Օհ, այսօր նա էլ դժբախտ Դաշայի նման չոփուրացել է եւ այնպիսի մի աննօրմալ բան է դառել, որ հէնց երեկուան իր ամենամօտիկ բարեկամները տիպած են նրան էլ Դաշայի նման խնամակալութեան տակ առնելու։ Ի՞րպիսի հեղնութիւն բախտի.. Մի՞թէ անցեալ տարի այս ժամանակ կարելի էր այդպիսի մի բան դուշակել ու ենթադրել անգամ... Դաշնակցութիւնը խնամակալութեան տակ է առնվում!!! Այն Դաշնակցութիւնը, որը դեռ երեկ ամբողջ հայ ազգի միահեծան տէրն էր համարում իրան, մի կատարեալ հայկական կառավարութիւն էր եւ ամբողջ ազգի ճակատագիրը իր թաթերի տակն էր առել, այսօր, իրրեւ մի կիսախելագար ու վնասակար անձնաւորութիւն. Նոյն

սպառվեն...

Դժբախտ էինք մենք. ծնվեցինք երազները իրականութեան կեղեւով մատոչէն պատված պատմական շրջանում, որ մեզ ժառանգութիւն էին թողել մեր երազող նախորդները. այս մարդիկ, որոնց պատկերները մինչ այսօր իմ եւ ցեղիս կուռքերն են եղել եւ իրենց դիմագծերով սենեակիս պատերի վրա երազականի մի ինչ-նարան եւ ուղղութիւն են ներկայացնում։ Երազեցինք եւ մենք, միշտ հեւաեւելով մեզ մատնանշված ուղուն. միշտ երեւակայելով թէ ահա պիտի հասնինք փայփայենք նրա մետաքսաթել մազերը համբուրենք նրա դիւթիչ աչքերը. [ու կարենս հասանք էլ. սակայն ոգին անհետացաւ, յօդս ցնդեց, ինչպէս բոլոր ոգիները, երազները. ցնորքները... ու պարզվեց՝ որ նա չօշափելի իրականու-

---

չայի դժբաղդութիւնը։ Ծաղիկի՞ հետեւանքն էր արդեօք, թէ մի այլ հիւանդութեան,—այդ ոչ ոք չիմացաւ,—միայն թէ նա մի շատ աննօրմալ եւ կիսապսիխոպատ դրութեան մէջ ընկաւ, որ եւ՝ առիթ տուեց նրա մօտիկ բարեկամներին ու ազգականներին Դաշայի վրայ դատարանի միջոցով խնամակալութիւն հաստատել, որը պէտք է նրա հարստութեան ու բոլոր գործերի վրայ հսկէր, որպէս զի Դաշան մի որ եւ է յիմարութիւն ու խենդութիւն չանի։

Աննօրմալ ու մանաւանդ մեծ ժառանգութիւն ունեցողի վրայ խնամակալութիւն հաստատելը, ինչպէս գիտէք, մի շատ սովորական բան է։ Բայց եռ հէնց այդ Դաշային յիշեցի երբ տեղեկացայ այն ժողովի մասին, որ ամսոյս 3ին, կիրակի, տեղի էր ունեցել եւ ուր որոշուել է քննիչ մասնաժողովներ հաստատել Դաշնակցութեան ձեռքով կատարուած «կեղեքումների, հարստահարութիւնների ու ոճիրների» ընդհանուր քննութիւն կատարել եւ մի մշտական բիւրօ հաստատել Դաշնակցութեան արարքները կօնտրոլի տակ առնելու համար...

Դաշնակցութիւնն էլ Դաշայի օրին ընկաւ վերջապէս, մտածեցի ես։ Եւ իսկապէս, որպիսի ճակատագրական նմանութիւն։ Ախր դեռ հազիւ մի տարի է անցել այն օրից, երբ Դաշնակցութիւնն էլ Դաշայի նման հասարակութեան աղն ու ծաղիկն էր համարում. ամենքի գուրգուրանքի ու փայփայանքի առարկան էր եւ բոլորն էլ նրա անուանումն էին երգում ու նրա բոլոր կապրիզները մեծահոգութեամբ տանում. իսկ այսօ՞ր։

Օհ, այսօր նա էլ դժբախտ Դաշայի նման չոփուրացել է եւ այնպիսի մի աննօրմալ բան է դառել, որ հէնց երեկուան իր ամենամօտիկ բարեկամները տիպած են նրան էլ Դաշայի նման խնամակալութեան տակ առնելու։ Ի՞րպիսի հեղնութիւն բախտի.. Մի՞թէ անցեալ տարի այս ժամանակ կարելի էր այդպիսի մի բան դուշակել ու ենթադրել անգամ... Դաշնակցութիւնը խնամակալութեան տակ է առնվում!!! Այն Դաշնակցութիւնը, որը դեռ երեկ ամբողջ հայ ազգի միահեծան տէրն էր համարում իրան, մի կատարեալ հայկական կառավարութիւն էր եւ ամբողջ ազգի ճակատագիրը իր թաթերի տակն էր առել, այսօր, իրրեւ մի կիսախելագար ու վնասակար անձնաւորութիւն. Նոյն

թիւն չէր. այլ նախորդների երեւակայութեան ծնունդ մի ստեր, մի ուրեական... ուրիշ ոչինչ։

Սուրէնը մտածութեան թելը կըտրելով կրկին սկսեց դիտել մուչ-մուչ ննջող մանուկին ու համբուրելով նրա ճակատը զգնջաց։

— Երդվում եմ քեզ զաւակս, փնտրել քո մէջ ամեն մի ցնորք, երազ, որքան էլ նա մարդասիրական կեղծ շպարով սեղված լինի, ու գաղափարական կեղծ երանգներ ունենայ։ Երդվում եմ հսկել որ ոչ մի ոգի չը կարենայ հրապուրելով քեզ մատնել ցնորքների, երազների այիարհը, ուր անկեղծ հրազողներ չնչին թիւն միանում են այդ երազները միայն չահագործող բազմանգամ մարդկային հոտեր։ Դու պէտք է սեծանես իրրեւ մարդ բառի ամենալայն իմաստով. առանց ցեղի, դաւանանքի խրտ-

ազգի զանազան շրջանների ներկայացուցիչների կողմից խնամակալութեան տակ է առնւում!!

Բայց ո՞վ է մեղաւոր։

«Աէտուա քի լա վուլիւ, Ժորժ Դանդէն!»

Ռ. Խ

«Հուսանք»

ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ԳՈՐԾՍԻՆԷՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան կողմէ Ֆորմոզայի մէջ, անմահ գործիչ եւ նշանաւոր յեղափոխական Թուլեան անունին հիմնուած դպրոցի մը, սրճարանի մը եւ խաղարանի մը բացումին առթիւ համբաւաւոր չէֆ Ցանցառեանի կողմէ արտասանուած ճառ, կղզւոյն բնիկներէն հինգ հազար ութը հարիւր վաթսուն հոգիի առջեւ։

(Անթել հեռագրով հաղորդուած խմբագրութեանս։)

«Տիկիններ և պարոններ.

Ուէքլամը ընել Դաշնակցութեան աւելորդ կը սեպեմ, կը թողում որ գործերը խօսին. և գործերը հոս են, մեծ, հսկայ. քանի որ դաշնակցութիւնը զօրաւոր է, ամենակարող է։

Քանի՞ տարի կրնէ անոր հաստատութիւնը, և սակայն այսօր անոր մասնաճիւղերը, տարածուած աշխարհիս չորս կողմերը ամէն գօտիներու և ամէն շրջանակներու մէջ, կը գործեն յօգուտ այն երկրին տառապող բնիկներուն, ձգտելով անոնց ազատագրութեան զարգացումին, և... մորթուելուն։

Մայրագոյն Արեւելքի այս հեռաւոր սահմաններուն մէջ ալ մուտ գտաւ ան, շնորհիւ մեր գործիչներուն անդուլ ջանքերուն, ինչպէս արդէն մուտ գտած է, ու կը գործէ Թուրքիոյ, Բալթականիոյ, Նիամ—Նիամներու երկրին, Սպանիոյ, Ռուսիոյ, Սահարայի եւ ուրիշ շատ տեղերու մէջ, ամէն տեղ իր սկզբունքները ու գործելու եղանակը յարմարցնելով տեղւոյն պահանջներուն եւ մեր պէտքերուն։

Ռուսիոյ մէջ սօցիալիստ եղանք, Թուրքիոյ մէջ չզիջանեցանք միանալ միւս յեղ. կուսակցութիւններու հետ. մենք որ ունէինք փառաւոր անցեալը պոնքայի դէպքին, Սասունի կոտորածներու և վիժած մահափորձի. ու հիմակ հոս, եկանք. որպէսզի ժողովուրդը կրթենք դպրոցով ապագայ սերունդին համար. սրճարանը բացինք, որպէսզի յաճախորդ ու կուսակցական շահինք և խաղատուն մը բացինք, որպէսզի չէզոքները հոն զբաղին ու ժամանակ չի գտնեն մեզ քննադատելու, որովհետեւ ամեն բանի կը հանդուրժենք բայց քննադատութեան երբէք...

Եւ հիմակ կրնաք ինքներդ բացատրել թէ ինչո՞ւ օսմանցիներու Սուլթանը մեզմէ կը վախնայ, ինչո՞ւ Ռուսիոյ Զարը մեծ տոները շնորհաւորական հեռագիր կը զարնէ մեր կեդրոնական պիւրօին... ի հիւսիսային բեւեռ, և Ֆլէմանսօ. վախնալով մեր գործունէութենէն Սահարայի մէջ, Դաղթային խնդիրներու կարգադրութեան համար. մեր աջակցութեան կը դիմէ

Պարոննե՛ր, այս ընթացքով. ինչպէս կը տեսնէք, հսկայաքայլ յառաջդիմութիւնով կը տարածուի Հ. Յ Դաշնակցութիւնը. միակը, զօրաւորը եւ ամենակարողը և քիչ ատենէն պիտի տեսնէք որ բովանդակ աշխարհը դաշնակցական պիտի ըլլայ, եւ հայերու ազատագրութեան ճգճիմ պզտիկ գործին տեղ, այն ատեն պիտի ունենանք բովանդակ երկրին ժողովուրդներուն ճակատագիրը մեր ձեռքը, եւ երբ ան ալ ի գլուխ հանենք, որովհետեւ մենք անպատճառ ի գլուխ կը հանենք այն գործը, որուն ձեռնամուխ կըլլանք, այն ատեն, ա՛ն այն ատեն, կըսեմ. մեր գործունէութեան շրջանակը պիտի փոխադրենք մոլորակներուն մէջ, ուր Հրատի բնակիչները անհամբեր մեզ կը սպասեն, ու օր չըլլար որ նշանացի մեզ չհրաւիրեն։

Ձեզի ալ պիտի գանք ո՛վ Հրատի «արիւն արցունք» լացող բնակիչներ. մենք կը ճանչնանք այն վեհ գործը, որուն համար ստեղծուած ենք. ու կրնենք առանց մէկ վարձատրութեան, իբր «ամոթլօր»!. մենք միայն կարգապահութիւն կը պահանջենք մեր շարքերուն մէջ. խիստ են մեր օրէնքները, եւ լսած ըլլալու էք հարկաւ թէ ինչպէս. մերկ վիճակի մէջ խարազանեցինք հայ գեղջկուհի մը. որուն պատճառը հիմակ չեմ յիշեր։

Ու բոլոր ասոնց համար է որ ամէնուն շահը կը պահանջէ դաշնակցական ըլլալ. խառնեցէ՛ք մեր շարքերը, ու երթանք առա՛ջ, առա՛ջ հարթելու համար անհաւասարութիւնները Արեւելքի ու Արեւմուտքի, Հիւսիսի և Հարաւի բնակիչներուն մէջ։

Յիսուս ըսած է. «Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք եւ բեռնաւորք, եւ ես հանգուցից զձեզ.» մենք կըսենք. „Դաշնակցութեան դիմեցէք ո՛վ անանկացածներ ու չաջողածներ, ձեզի գիրքի տէր պիտի ընենք. անօթինե՛րը պիտի կշտացնենք, մերկեր՝ պիտի հագուեցնենք. եւ թէ ուզէք, զէնք ալ պիտի տանք. (այս մասը կրնայ զանց առնուիլ, զէնք չեղած ալ կըլլայ)...

Յիսուսի աշակերտները Հոգին Սուրբի գալուստին սպասեցին սկսելու համար իրենց գործունէութեան. մեր քով, սպասում ալ չիկայ ու արդէն Դաշնակցութեան մասն կազմած օրէն, անհատը փոխուած է. ձկնորսներէն քարոզիչներ կըլլեն. ասիկայ բան մը չէ. բոլոր անոնց քով, զորս դաշնակցութեան միջոցով եղած են աս ու ան. գործե՛րը, գործե՛րը աւելի խօսուն կըլլան. թուեմ օրինակները։

Հարկաւ ծանօթ է ամէնուդ թէ պուլքանեան թերակղզիին մէջ կայ Մակեդոնացի միականի թագաւորի մը անունով քաղաք մը, եւ հոն կը գտնուի մեր ամենազօրեղ կոմիտէներէն մէկը. դաշնակցութեան փոխակերպելու հրաշալի զօրութեան ի՛նչ ապացոյցները կը պարունակէ այդ կոմիտէին գործունէութիւնը։ Մենք էինք որ, ատաղձագործէն... խմբագիր չինեցինք. ու երկրին մէջ փորը հազիւ կշտացնող վարժապետէն երեք հարիւր ֆրանք ամսականով.. խմբագրապետ. խաղատուներու եւ բօզատուներու մէջ ընթացած ուղեղով մարդէն հանեցինք գրականութեան ուսուցիչ որ հիմակ արդիւնաւորապէս կը պաշտօնավարէ նոյն քաղաքին համալսարանին մէջ. պարզ գրաշարը. եղաւ կեդրոնական կոմիտէի անդամ, եւ խեղճուկ երկաթագործը, նշանաւոր գործիչ. որուն սխրագործութիւնները, Պոլսոյ... մէջ, լսած էք հարկաւ...։

Ի՞նչպէս կարելի է անտարբեր մնալ այսպիսի հանրօգուտ, հրաշալի, զօրաւոր, ամենակարող կուսակցութեան մը հանդէպ. շուտ ըրէք. անդամակցեցէք անոր... շո՛ւտ... շո՛ւտ. ժամանակը ոսկի է...։

(Կղզիին բնիկները, որոնք անտեղեակ են մեր քաղաքակրթութեան պայմաններուն, ու չեն գիտեր ծափահարելու սովորութիւնը, սկսան իրենց գոհունակութիւնը եւ հաւանութիւնը յայտնել.. փնգտալով. փնգտուք՝ որ յուսեցաւ ծագած ի ծագս աշխարհիս ավասն ամենամեծ փառացն դաշնակցութեան")։

Ու յետոյ, ամէնքը հանդիսաւորապէս, անդամ գրուեցան Դաշնակցութեան. որ այսպէսով մատ մըն ալ զօրացաւ։

ՓԻՏԱԿ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

——

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՆԿԱՐՉՈՒՀԻ

Նկարներու ցուցահանդէսին, որ ամէն տարի տեղի կունենայ Վենետիկի մէջ այս անգամ պիտի մասնակցի և երիտասարդ թագուհին իր նկարները ցուցադրելով։

Այդ մասնակցութիւնը այժմէն իրարանցում մը ձգած է նկարչական բոլոր շրջանակներու մէջ. ամէնքն ալ անհամբերութեամբ կսպասեն թէ ինչ պիտի երեւան գայ թագուհւոյ վրձինին տակէն. կը վստահեցնեն թէ իր հռչակաւոր նկարչութեամբը պիտի վաւերացնէ իր հռչակաւորութիւնը։ Անոր նկարները ցուցահանդէսի մէջ պիտի աչքի զարնեն իրենց գեղարուեստականութեամբ։ Մայրական հոգեբէն յետոյ թագուհւոյն ամենամեծ գոհունակութիւնն է իր արհեստանոցին մէջ գտնուիլը, որ աշխատութեան միջոցին գուցէ նոյն իսկ թագաւորին համար։

Կըսեն թէ այդ՝ թագաւորին նկարչութիւնը հովանաւորման գլխաւոր պատճառներէն մին է. Վենետկեան ցուցահանդէսին կազմակերպիչները, որոնք թագուհւոյն հետ յարաբերութեանց մէջ են կը հաւաստացնեն թէ թագուհւոյն նկարածները կատարեալ անակնկալ պիտի ըլլան այցելուներուն համար։

Իտալիոյ գեղարուեստական աշխարհը չափազանց անհամբեր է և կուզէ շուտով տեսնել. իսկ

բութեան նեղ եւ վտանգաւոր զգացումների. Խորութիւններ, որոնք մարդկութեան գլխին եկած բոլոր տանջանքների հիմքն ու դրդապատճառն են ներկայացել մինչեւ օրս։

— Ո՛չ, մի՛ տուր այդ երգումը.. զաւակիդ, քո հակառակ տիպն ես որոշում դարձնել դրան.. մի մոռցիր որ այսօր քո կողմից երազ ընդունւածը եղել է քո կեանքի փարոսը. այդ երազին զոհվել են քո ամենասիրելի մարդիկը. դու նրան նւիրել ես կեանքիդ ամենալաւ մասը....

— Զայն, ով ես դու. ասենք չեմ էլ ուզում իմանալ ով լինելդ Սիրելի մարդիկ ոչնչացան ցնորքի համար. երանի նրանց. ոչնչացան առանց գիտակցութեանը հասնելու որ երազի համար ոչնչացան. Ոչնչացան առանց դառնութիւնը ունենալու որ երազում են եւ երազի համար են կորչում. Ինձ նմանները եւ ես աւելի դժբախտներ ենք. որովհետեւ ապրեցինք եւ զգացինք որ երազել ենք եւ մեր սիրելի ընտրեալները կորան յոկ երազի համար։ Ինձ նմանները եւ ես այդ ցնորքների կենդանի զոհերն ենք. փշրուած զոհեր.. Դու արգելում ես որ զաւակիս երգվեմ։

Ես կրկնում եմ այդ երգումը, այո այս գեռափթիթ կեանքը, որի զարգացումը ինձ է յանձնված բնութեան օրէնքով. պէտք է վանեմ ցնորքներից. որովհետեւ չեմ ցանկանում որ նա անվի մինչեւ օրս ան գիտակից, դիւթիչ եւ խորունկ ողու մատակարարելիք հաշիշով եւ ոչ էլ մէկ պէս ողջ զոհերի նման ջախջախվի հիասթափումների անխնայ հարւածների տակ։

—Եւ դա դաւաճանութիւն է, դա թուլահոգութիւն է, դա սրբապղծութիւն է. ճչաց ձայնը։ Ես այն ոգին եմ որին հետեւեցին անհա այդ մարդիկ, որոնց աչքերը պատերից քեզ են նայում. որոնք քո ուսուցիչները, քո մարտակից ընկերներն են եղել եւ իմ երկրպագուները. Ահա նրանք չանթեր են արձակում, տես ողջացել են. տե՛ս ինչպէս են փայլում նրանց աչքերը. Նրանք ինձ ազերսում են չանթահարել քեզ. եւ այդ մանուկին՝ որը արդէն ինձ երկրպագողների նոր կազմվելիք շարքերումն էր նշանակված։

—Հը, դու ե՛ս, խաբող, հրապուրող, ողի-երազ, ցնորք. ուտողը ազնիւ երազողների եւ կերակրողը քեզնից կերված երազողների յիշատակը շահագործողներին —որտեղ Սուրէնը. ոչ, այս մանուկը ճշմարտութեան եւ մերկ իրականութեան երկրպագու պէտք է լինի. Նա չէ ժառանգելու այն ինչ որ մեր սերունդը ժառանգեց այդ բարի եւ դիւրահաւատ նախահայրերից. որոնց յիշատակով ուզում ես ինձ ետ կասեցնել իմ երգումից. Սպառնում ես ինձ, որովհետեւ քո ոչնչութիւնը գիտակցեցի, եւ գիտակցել պէտք է տամ այս մանուկին: Դուրս այս սենեակից. դուրս, որովհետեւ այս տան մէջ ցնորքները այլեւս տեղի չունեն. այս տեղ պէտք է թագաւորեն միայն ճշմարտութիւնը ու մերկ իրականութիւնը. Հեռու ցնորքները, որչափ նրանք դիւթիչ եւ իրականութեան նմանութիւն ունենան!

Բոռ հո՛ւ հո՛ւ, մռնչեց մրրիկը...։

ՎԱՐԴՕ

ըստ երևոյթին ճագումին աւելի յուզուած վիճակ մը ունի իր նըկարները ցուցադրելու համար։

. . .

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄԱՀԸ

«Նիւ Եորք Հերալդ» թերթին հետեւեալը կը հեռագրեն.

«Շահը ուրբաթ սարսափելի գիշեր մը անցուց. երիկամունքային գործունէութիւնը դադրած է և հիւանդը սարսափելի ցաւեր կզգայ։ Ան շարունակ կը հեծէ, ախ ու ոխ կընէ և սարսափով կը շշնջայ. «Կը մեռնիմ, ազատեցէք զիս»։

Յայտնի է որ շահը մահէն առջեւ սարսափելի կը վախնայ։

Բոլոր լսուածներու համաձայն, տխրալի վիճակի մը մէջ կը գտնուի։ Ուժերը բոլորովին կորսնցուցած է. ամբողջ մարմինը վէրքերով է ծածկուած, որոնք լի են թարախով։

Անկարելի է առանց ցաւ զգալու շարժիլ։ Այժմ լուռ պառկած է շրջապատուած կիներով։

Մահու պարագային հոգիւ թէ անկարգութիւններ տեղի ունենան, որովհետեւ գահաժառանգը ներկայ և միջնաշխանութիւն չը պիտի տեղի ունենայ։ Շահին երկրորդ եղբայրը իր բոլոր յաւակնութիւններէն հրաժարած է. իսկ երրորդը ոև է դժուարութիւն յարուցանելու կացութեան մէջ չի գտնուիր։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երկաթուղիին գործադուլին թողած ազդեցութիւնը հետզհետէ կը մեղմանայ. և թրէններու երթևեկը քիչ թէ շատ կանոնաւոր կերպարանք կառնու։ Գործադուլ ընողներէն շատերը սկսած են վերադառնալ. սակայն անոնցմէ կը պահանջուի նորէն խնդրագիր տալ ընդունուելու համար։ Շատերը դատի են թարկուած են։

Սոցիալիստները ժողովներ կընեն ի նպաստ գործադուլ ընողներու. միայն նեղ սոցիալիստները հակառակ են պարագաները աննպաստ համարելով։

Սոֆիայի Ռուսոֆիլները ալ պաշտպան կը հանդիսանան գործադուլ ընողներուն, թէև գործադուլը կը դատապարտեն, բայց իրօք երկաթուղիի պաշտօնեաներու վիճակը անտանելի գտնելով կը պահանջեն որ կառավարութիւնը չափով մը գոհացում տայ. և կենսաթոշակները չը զրկէ։

Կը կարծուի թէ քանի մը օրէն բոլոր տեսակի թրէններու երթևեկը բոլորովին պիտի կանոնաւորուի։

Ամբողջ գործադուլի ժամանակին մէջ գործադուլ ընողները ոև է խռովութիւն մը չը յարուցին, ու խաղաղ անցուցին իրենց օրերը։

— Ռուս. հեռագրական պաշտօնեաներու գործադուլին լուրը անհիմն է։ Այդ նպատակով աշխատողներ եղած են, բայց չեն յաջողած։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Դեկտ. 27ին Պոլսէն կը հեռագրեն.— Երէկ Օրթաքէօյի մէջ հրդեհ տեղի ունեցաւ. որ սովորական երեւոյթ մըն է այս տեղ, սակայն այդ հրդեհը անկարագրելի սարսափ պատճառեց անմիջապէս հեծելազօրքի և քանի մը վաշտ հետեւակ զօրքի գալուն պատճառով։

Իշխանութիւնները կարծեր են թէ այդ նշան է հայկական յեղափոխական շարժման մը, որովհետեւ Լոնտոնէն եկած երկու հայեր Լոնտոնի Թուրք դեսպանին յայտարարած են որ այդ տեսակ շարժում մը պիտի տեղի ունենայ այս օրերս։

— Թուրք կառավարութիւնը ընդդիմութիւն ցոյց կուտայ և գիպասի մէջ պալքանեան պետութեանց ներկայացուցիչներ հաստատուեցան։

— Թուրք կառավարութիւնը նախազգուշակելով որ պետութիւնները խստիւ պիտի պահանջեն Մակեդոնիոյ դատարաններուն բարենորոգումները ինք Բարձր. Դրան հովանաւորութեան տակ բարենորոգիչ դատական յանձնախումբ մը կազմեր է. Այդ յանձնախումբը ծրագիր մը պիտի մշակէ. իսկ կառավարութիւնը երկու դատական վերատեսուչներ պիտի զրկէ։ Սակայն ռուս եւ Աւստրիական դեսպանները առանց կարեւորութիւն տալու այդ կարգադրութեան մեծ պետութեան դեսպաններուն ծրագիր մը առաջարկեր են ուսումնասիրելու համար։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Թեհրանէն 27 դեկ. կը հեռագրեն. Մուզաֆերէտին Շահը մեռաւ. ծնած էր 1853ի մարտ 12ին, գահը բարձրացաւ 1896ի ապրիլ 19ին. Դահաժառանգն է Մուհամմէտ—Էլ—Միրզա ծնած 1872ի յունիս 10ին։

ՌՈՒՍԻԱ

Պետերսպուրկի քաղաքապետը սպանուեր է տեռորիստներու ձեռքով։

— Դեկտեմբեր 27. Պետերսպուրկի շրջանի զինուորական դատարանի բակին մէջ երիտասարդի մը, որ զինուորի զգեստներ կը կրէր, ձեռքով սպանուեր է գլխաւոր դատախազ Պավլոֆ. տեռորիստը անծանօթ մըն է և ձերբակալուած է։

Պավլովի դէմ սարսափելի ատելութիւն կար. Նախորդ Տումային մէջ զայն միշտ կը հայհոյեն. ոճրագործ անուանելով։

—28 դեկ. Պետերսպուրկէն կը հեռագրեն.—զօրավարներ Բատլպարս և Կրիմպէնպերկ Քուրապատկինը մենամարտի հրաւիրած են, որովհետեւ վերջինս զանոնք կը մեղադրէ Մանջուրիոյ պատերազմին վերաբերեալ խնդիրներու մէջ։

Քուրապաթքին Կովկասի ընդհանուր նահանգապետ պիտի նշանակուի Վարանցով Տաշքովի փոխարէն։

—Ռմբորդ մը Պետերսպուրկի Կրանտ Օթէլին մէջ իյնելով և անմիջապէս ոստիկաններէ շըրջապատուելով, նախ հրացանաձգութեան բռնուեր է ոստիկաններուն հետ, ապա անձնասպան եղեր է։ Անձնասպանը յեղափոխական մը եղեր է և կրցեր է իր քովը գտնուած բոլոր գրութիւնները այրել։

ՍԵՐՊԻԱ

Եւրոպական մամուլի մէջ հետզհետէ կը տարածուի Պետրոս թագաւորին գահէն հրաժարելու լուրը։

28 դեկտեմբ. Հռոմէն կը հեռագրեն որ Պետրոս Իտալիոյ թագաւորին կարծիքը հարցուցած է գահէն հրաժարելու մասին, ի նպաստ կրտսեր Աղեքսանդր որդւոյն։

ՖՐԱՆՍԱ

Դեկտ. 27ին Փարիզէն կը հեռագրեն.— Ֆրանսացի գիտնական խուզարկու Էտուարտ Տուֆ որ գիտնական նպատակով կը ճամբորդէր Մարոքի մէջ Մոկատուրի ֆրանսական հիւպատոսարանի ատենադպիրին հետ մէկտեղ գերի բռնուած և տարուած է Մարաքէշ։ Կառավարութիւնը եռանդուն միջոցներ պիտի ձեռք առնէ այդ ճամբորդները ազատելու համար։

—Հասարակապետութեան թիկնապահ զօրաց երկու վաշտեր ազմկալից ցոյցեր ըրին, բողոքելով իրենց ծառայութեան դժուարութեանց և վճարի սակաւութեան համար։ Իտզոհները կ'երգէին «Ինթերնասիոնալ» երգը։ Քննութիւն սկսուած է,

— Թուլոնի մէջ մեռեր է Միխայիլ փաշան, Թուրք փարոսներու վարչութեան պետը ի նախագահը Պոլսոյ քարափներուն ընկերութեան։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

28 դեկտեմբերին Պուտաբէշթէն կը հեռագրեն թէ՝ կառավարութիւնը արգիլեց մուտքը «Քուրիէ Եօրօպէէն» թերթի, որովհետեւ թերթը կը դատապարտէր ունգարներու սլաւ ցեղերուն դէմ կատարած խստութիւնները։

— Ունգարիոյ կրօնական կուսակցութիւնը այժմս զբաղած է Ֆրանսայի կղերականութեան դրամական օգնութիւն հասցնելու խնդրով։ Առաջարկ եղած է անգամ որ Ֆրանսայի քահանաներուն մէկ մասը Ունգարիա ընդունուին։ Բայց այդ ծրագրէն հրաժարած են Բրոխասիա եպիսկոպոսին դիմադրութեան պատճառով։ Եպիսկոպոսը պետն է Ունգարիոյ ընկերավարական քրիստոնեաներու կուսակցութեան։

Նոր Տարւոյ առթիւ «Շարժում» չորեքշաբթուան թիւը չը պիտի լոյս տեսնէ։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Բացուած է բաժանորդագրութիւն

Ա. Դիւմայի

«ԲԱՍՏԻԼԻ ԱՌՈՒՄԸ»

Հռչակաւոր պատմական գործին՝ Ֆրանսիական մեծ յեղափոխութեան ժամանակից.

Թարգմանութիւն

Մ. Պաղտասարեանի

Գիրքը 300 էջերէց բաղկացած և 5 կէս ծաւալով և ընտիր թղթի վրայ տպագրուած. մամուլի տակն է և լոյս կը տեսնի շուտով։

Պարսկաստանի համար՝ կազմածը 10 գրան. Թղթակազմ 8 գր.
Ռուսաստան թղթակազմ 1 ռ. 50 կ.
Եւրոպա » 4 Ֆրանկ.
Ամերիկա » 1 դոլար
Գրավաճառներին 20 առ հարիւր զեղչ կը տրուի
փոստի ծախս մեզ է պատկանում։

Պատուէրները ուղարկել կանխիկ դրամով

Հրատարակիչ Մ. Պաղտասարեանին

Թաւրիզ (Պարսկաստան)

—o—

Печатница „Взаимность" Варна